

Atskaite par dalību Eiropas Komisijas rīkotajā sanāksmē par alternatīvām metodēm vīrišķo cūku ķirurģiskajai kastrācijai

17.12.2012., Brisele

Izskatāmais jautājums: alternatīvās metodes kuļļu kastrācijai no 2018.gada

Sanāksmes mērķis iepazīstināt dalībvalstis par iespējām pēc 2018.gada ražot cūkgaļu no vīrišķās kārtas dzīvniekiem neizmantojot ķirurģisko kastrēšanu.

Ar informatīviem ziņojumiem uzstājās visu ieinteresēto pušu pārstāvji – DG SANCO, Vācijas Q-S kvalitātes shēmas pārstāvis, tirgotāju organizācijas IFIP pārstāvis, Beļģijas Gēlas zinātnisko pētījumu centra pārstāvis un citas organizācijas.

Kuļļa smaka ir nepatīkams aromāts, kas var izdalīties, kad nekastrētu cūku tēviņu gaļu karsē cepšanai. Procentuāli nav daudz cūku, kuru gaļā līdz ar dzimumbrieduma iestāšanos veidojas liela androstenona, skatola un indola (t. i., vielu, kas izraisa smaku) koncentrācija. Ne visi patērētāji ir jutīgi pret kuļļa smaku, tomēr tie patērētāji, kuri ir jutīgi, atzīs šādu cūkgaļu par neēdamu. Tāpēc Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. Aprīļa Regulā (EK) Nr. 854/2004, ar ko paredz īpašus noteikumus par lietošanai pārtikā paredzētu dzīvnieku izcelsmes produktu oficiālās kontroles organizēšanu, ir noteikts, ka gaļa ar izteiktu dzimumam raksturīgu smaku nav derīga pārtikai.

Šobrīd tiek izmantotas trīs galvenās pieejas kuļļa smakas likvidēšanai cūkgaļā: priekšlaicīga nokaušana, sēklinieku izgriešana (ķirurģiskā kastrācija) vai imunokastrācija (vakcinēšana, kas samazina kuļļa smaku). Cūku ķirurģiskā kastrācija ir jautājums, kas saistīts ar dzīvnieku labturību. Tāpēc Padomes 2008. gada 18. decembra Direktīvā 2008/120/EK, ar kuru nosaka minimālos standartus cūku aizsardzībai, ir noteikts, ka cūkas var kastrēt vienīgi veterinārārsti vai kvalificētas personas.

DG SANGO atgādināja, ka jau tagad ir ieviesti ierobežojumi un ir jāizmanto anistēzija, ja kastrē cūkas vecākas par 7 dienām.

Vācijas Q-S kvalitātes shēmas pārstāvis informēja, ka patērētāji izturas noraidoši pret cūkgaļu, kurai veikta imunokastrācija divas reizes vakcinējot. Patērētājiem vajadzīga „droša gaļa” un ja kautuves var to nodrošināt, tad labi, bet, ja paliek vismazākās šaubas, ka gaļa ar vakcināciju var nodarīt kaitējumu lietotājiem, tad viņi to nevēlas tirgot. Sevišķi liels riska produkts ir cepamgaļa ar tauku klātbūtni. Tāpat jau šobrīd

saražotā cūkgaļā ar imunokastrācijas metodi netiek speciāli marķēta.

Gēlas zinātnisko pētījuma centra vadītājs informēja par veiktajiem pētījumiem kuiļa smakas jautājumos. Ir veikti pētījumi izmantojot imunokastrāciju, kā arī speciāli selekcionētu un ēdinātu dzīvnieku izaudzēšana, un salīdzināts androstenona, skatola un indola saturs gaļā. Pašreiz vislabāk darbojas imunokastrācijas metode, bet uz daudzajiem jautājumiem par šādi iegūtas gaļas ietekmi uz patērētāju un to pēcnācēju veselību atbildes vēl ir jāgūst. Arī veiktā selekcija un atbilstošu barības racionu izstrādāšana dod zināmu smakas samazinājumu, bet te vēl arī ir vieta un laiks pētījumiem.

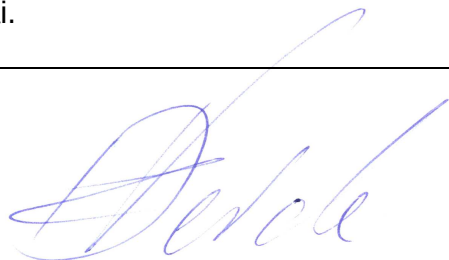
Holandes kautuvju grupas „Vion” pārstāvis ziņoja, ka viņi ir jau sākuši nekastrētu cūku pirkšanu no ražotājiem un kaušanu. Kuiļu kautķermeņi tiek novirzīti pa atsevišķu līniju, un cilvēki uz tās ar ostīšanas metodi nosaka smakas klātbūtni. Tādi var izlasīt nekvalitatīvos kautķermeņus un novirzīt speciālu produktu ražošanai. Piemēram, Vācijā McDonald ēstuvēs produkts Mac Wrap tiek gatavots no kuiļa gaļas. Arī kvalitatīva salami ražošanai ir nepieciešama tāda cūkgaļa.

Ražotāju vārdā runāja Higuera kungs no Copa-Cogeca organizācijas. Viņš uzsvēra, ka ražotāji varētu izmantot jebkuru metodi, kura ir pārliecinoša un tiktu akceptēta no visām pārējām iesaistītajām pusēm – kautuvēm, pārstrādātājiem, tirgotājiem un patērētājiem. Taču tā nedrīkst radīt papildus administratīvo slogu un sadārdzināt zemniekiem ražošanas izmaksas.

Aprunājoties ar citu valstu pārstāvjiem, šobrīd visplašāk imunokastrāciju jau izmanto Beļģijas lauksaimnieki. Vācijas cūku ražotāji veic plašus pētījumus, lai varētu cūkgaļu ražot bez imunokastrācijas, izmantojot dabiskas metodes, kā kaušanu pirms dzimumbrieduma, panākot lielu ātraudzību, izmantojot speciāli izlasītas dzīvnieku līnijas un veidojot barības racionus, kas spēj novērst skatola rašanos gaļā.

Kuiļu kastrēšanas jautājums pēc 2018.gada ir aktuāls arī Latvijas cūku audzētājiem. No šodienas skatupunkta ir šaubas par imunokastrētas gaļas drošību uz patērētāju veselību, vai pircēji to pieņems. Tuvojoties 2018.gadam, ir jāseko līdzi aktuālajai informācijai un jāspēj izvērtēt un pieņemt izdevīgāko metodi normatīvo aktu izpildei un patērētāju apmierinātības nodrošināšanai.

Dzintars Veide

Paraksts